

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Noui proiecte de impozite? — Cerem democratizarea legilor fiscale. — Reflexiuni asupra anului economic 1928. — Situația. — Aplicarea legii de sporire a taxelor de timbru și impozitul proporțional pe acte. — Impunerea relațiilor dintre băncile din țară și străinătate. — *Cronică*: Banca Națională și guvernul. Svonuri despre fuziuni. Apărarea deponenților. — Cursul Valoilor la București.

Noui proiecte de impozite?

Guvernul a pornit o adevărată goană după surse noi de venit, menite să ajute la echilibrarea bugetului, echilibrare cerută de bancherii străini, dela cari se așteaptă acordarea împrumutului.

Legile votate de cameră, în scurta sa sesiune, dinainte de sărbători, a provocat nemulțămire generală, în toate straturile populației din țară.

Și nu este mirare. Prea sunt departe înfăptuirile noului guvern, de promisiunile răsunătoare de pe vremea opoziției partidului dela putere.

Adunări peste adunări și glasuri de protestare din toată țara, în contra noulor impozite, votate fără nici o pregătire și prin surpriză, denotă starea de spirit provocată de nouile legi financiare ale guvernului.

Valurile de nemulțămire vor mai crește. În goana sa după surse de echilibrare guvernul intenționează să mai creeze câteva legi de sporire a veniturilor, legi, a căror consecințe defavorabile vor fi adânc resimțite de întreaga viață noastră economică.

Este vorba, ca tot „din inițiativă parlamentară” (pusă la cale de guvern) să se sporească impozitul asupra dividendelor societăților pe acțiuni.

Deniturile după dividende de acțiuni vor fi scoase de sub impozitul global și impuse separat, în baza noiei legi, ce se va crea, cu 25%—30%, după o cheie progresivă.

Guvernul însă nu se va opri aici. După o știre, până acum, ce este drept neconfirmată, dar probabil întemeiată, guvernul se ocupă cu ideea de a lovi cu un nou impozit progresiv, până la 50%, și tantiemele, pe cari le primesc membri consiliilor de administrație și de censoredela societățile pe acțiuni.

Nu știm în capul cărui savant specialist financiar, al dlui ministru Popoviciu, se va fi zămislit nenorocita idee a impunerii dividendelor, cu un impozit atât de urcat și care fără va fi servit de model, în privința aceasta, ministrului de finanțe.

Ceeace știm este, că proiectul pentru impunerea dividendelor, dacă va deveni lege, va da o lovitură grea vieței noastre economice. Va provoca imediat o scădere dezastruoasă a prețului valorilor mobiliare, a acțiunilor și va opri pe loc orice inițiativă pentru crearea de societăți anonime noi ori de sporuri de capitaluri sociale la aceste societăți.

Căci cine-și va mai plasa banii în acțiuni când știe dintru început, că 25%—30% ale produsului acestor valori nu-i revin lui, ci fiscalului.

În țări, cum este și a noastră, unde concentrarea capitalurilor în societăți pe acțiuni, este încă în fașe, înființarea de astfel de societăți, în interesul dezvoltării și întăririi vieței economice, ar trebui promovată, cu toate mijloacele și cu acordarea de înlesniri, nu stânjenită și oprită pe loc, pentru rezultate fiscale momentane efemere.

Necesitatea creierii capitalurilor mari mobiliare a fost recunoscută de însuși dl. Ministru de finanțe!

Opinia publică așteaptă dela Domnii parlamentari majoritari, ca chiar cu riscul sabiei lui Damocle, ce le afâră vecinic deasupra capetelor, în urma hârțuilor albe, ce define guvernul dela ei, să renunțe a împlini dorința dlui Ministru de finanțe de a prezenta proiectul de care ne ocupăm, „din inițiativă parlamentară” și peste tot să stăruie pentru abandonarea acestui proiect de lege.

Este un proiect nenorocit ca concepție și păgubitor în consecințele sale economiei noastre naționale.

Fără a putea contribui în măsură mai mare la echilibrarea bugetului, desechilibrează viața economică.

Cerem democratizarea legilor fiscale.

Legiurile fiscale ale vechiului Regat se caracterizau prin un sistem impilator și autocrat. Guvernele trecute luând de bază la alcătuirea nouilor legi unificate principiile călăuzitoare din legile vechiului Regat, este ușor de înțeles, că și actualéle legi fiscale regnicolare sunt marcate de acelaș fiscalism egoist și nedrept. Se potrivește aceasta caracterizare atât la felul de constatare și impunere, cât și la modul de asigurare și încasare al impozitelor și amenzilor — datorite statului de către contribuabili.

Este adevărat, că din comisiunile de constatare și impunere și din comisiunile de apel alcătuite în baza legii despre unificarea contribuțiilor directe face parte și câte un reprezentant al contribuabililor, ba în comisiunile de apel este prezent chiar și un reprezentant al Justiției, cu toate acestea, practica de cinci ani în aplicarea acestei legi a dovedit, că în aceste comisiuni rolul covârșitor și hotăritor îl are reprezentantul fiscoi. Legea admite și recursul la instanțele judiciare în contra hotăririlor comisiunilor de apel, însă numai pentru exces de putere, omisiune esențială și violare de lege, pe când cu privire la constatările de fapt, evaluări și aprecieri deciziunile comisiunilor de apel rămân definitive. Rolul justiției este prin urmare foarte redus. Se poate spune că în definitiv stabilirea cvantumului impozitelor este lăsată la aprecierea și bunul plac al reprezentanților fiscoi.

Sunt prin urmare explicabile *nenumăratele nedreptăți și inechități ce se comit la constatarea și impunerea contribuțiilor directe.*

Cerem dela noul guvern, ca prin o lege modificatoare să reducă rolul fiscoi la stabilirea impozitelor

și să creeze garanții suficiente pentru o impunere dreaptă și echitabilă în consonanță cu spiritul legii, *instituindu-se în acest scop justiția ca factor hotăritor.*

Este și mai nedrept felul în care se constată *infracțiunile vamale*: Agentul vamal stabilește unilateral cu *puteri discreționare*, prin dresarea de proces verbal comiterea delictului vamal și acest proces verbal, care nu se poate invalida decât prin înscriere în fals pe cale de procedură penală, este singura dovadă pentru impunerea amenzilor, dovada cu martori fiind inadmisibilă. Ni-ar trebui funcționari vamali cu caractere și voinți de martiri, ca să reziste tentațiilor de câștiguri fabuloase fără muncă ce se ivesc în fiecare zi. Astfel legea prin dispozițiile ei primitive și lipsite de prevedere, însăși propagă corupția și venalitatea.

În zădar a cerut întreagă doctrina juridică modificarea, sau mai bine zis modernizarea dispozițiilor anacronice referitoare la constatarea delictelor vamale: nu s'a luat până acum nici o măsură. Și în aceasta privință îi incumbă noului guvern o prea frumoasă și salutară menire de refacere și schimbare înspre bine.

Autocratismul și egoismul îngust al fiscoi se evidențiază mai bine în „privilegiile” ce și-a asigurat la încasarea impozitelor și amenzilor. Aceste privilegii sunt „unificate” în „legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice”, dela 23 Iulie 1921.

Art. 24 al acestei legi — art. 7 al vechei legi de urmărire din vechiul Regat, extins astfel în întreagă țară, — răsturnând principii fundamentale de drept civil și călcând în picioare dispozițiile atât de utile ale instituției cărții funduare, stabilește pe seama fiscoi privilegiul întâietății pentru veniturile de orice natură și amenzi asupra întregii averi mobilă și imobilă a debitorului, fie că aceste impozite și amenzi sunt sau nu sunt înscrise în cartea funduară. Asociația creditorilor, Camerele de comerț și industrie, precum și doctrina juridică și economică *) din teritoriile alipite au cerut în repetate rânduri modificarea acestui articol de lege, care este menit să periclitizeze nu numai creditul intern, dar chiar să sdruncine încrederea creditorilor streini. Nu s'a luat însă absolut nici o măsură, nici nu s'au arătat baremi bunele intențiuni în aceasta privință. Credem că acum, când salvarea noastră economică depinde dela capitalul strein, se va modifica și această dispoziție, care este un adevărat monstru al legislației noastre.

Statul comite deadreptul abuz de putere atunci, când în afară de legile cu caracter fiscal, asigură favoruri nepermise pe seama tezaurului public chiar și în *raporturile sale de pur drept civil*. Mă refer în aceasta privință la legea Casei de depuneri și consemnațiuni, care prevede depunerea obligatorie la administrațiile financiare a diferitelor garanții (depozite

*) Vezi și Rev. Econ. Nr. 5 din 4 Februarie 1928, pag. 2. „Veniturile statului și Instituția cărților funduare”.

judiciare) și a banilor proprietatea minorilor și curanzilor. Statul plătește după aceste depozite dobânzi de 2°/_o, atunci când el percepe după impozitele în întârziere 9°/_o. Prin depunerea banilor la casserile tezaurului public se creiază un raport de drept civil între stat și deponent, acela de depozit. Nu există nici o rațiune ca statul să se sustragă pe sine dela normele generale cari guvernează raporturile de depozite, creiând pe seama sa avantajii, cari nu sunt altceva decât impozite deghizate. Dacă pentru datorile particulare ajunse la scadență legea a stabilit ca dobânzi legale 10°/_o (după creanțele civile) și 12°/_o (după creanțele comerciale), nu este nici un mottiv ca statul să facă excepție dela aceasta regulă generală, plătind după depozitele judiciare și după banii minorilor numai 2°/_o în loc de 10°/_o și 12°/_o. Legile vechi ardeleni nu făceau în privința aceasta nici o excepție pentru stat, care plătea după toate depozitele judiciare dobânzile legale (atunci 5°/_o). Dar statul român nici aceste dobânzi de 2°/_o nu le plătește totdeauna, sau mai bine zis deponenții sunt de regulă siliți să renunțe la aceste dobânzi. Și anume, dacă depozitul a trecut de două luni, se cere pentru lichidare ordonanțarea Cassei de depuneri și consemnațiuni dela București. Ordonanțările acestea de obicei întârzie câte 6—8 luni, astfel că beneficiarul depozitului bucuros renunță la cele 2°/_o numai să se vadă mai curând în posesiunea banilor depuși. Acest sistem spoliator aduce pagube mari în practica zilnică celor cari sunt nevoiți să depună banii la casserile statului, acești bani rămânând nefructificați, respective dobânzile trecând în mod volnic și arbitrar în beneficiul statului. Iată un tip din aceste cazuri abuzive: Se ține licitația judecătorească a unui imobil pe cale de execuție silită pentru o creanță particulară ajunsă de mult la scadență, creanță care a trebuit să treacă uneori prin toate instanțele judiciare timp de 4—5 ani, ca să fie declarată executorie. După ce licitația rămâne definitivă, la desbaterea serială se seriază creanțele creditorilor. Seriarea creanțelor se face luându-se de bază prețul de cumpărare și ziua desbaterii seriale, neținându-se cont de ziua ordonanțării și lichidării faptice, căci nu se poate prevedea, când va rămânea definitivă seriarea, care și ea se poate ataca cu o sumedenie de recursuri. În decizia de seriare se stabilesc deci sumele fixate pe cari creditorii urmează să le primească dela casseria statului. În practică se întâmplă adeseori, că seriarea multor milioane rămâne definitivă după un an doi, și atunci creditorii primesc dela administrațiile financiare creanțele lor seriale fără nici o dobândă. Nu este acesta un sistem spoliator și revoltător? Dacă legea nu i-ar împiedeca, creditorii ar depune prețul licitației la institute financiare solide, cari ar plăti dobânzi curente, adecă 10 și 12°/_o și nu 2°/_o sau nimica cum face statul.

Ar fi foarte interesant dacă s'ar controla toate plasările de capitaluri concentrate în baza acestor dispoziții abuzive la Cassa de depuneri și consemnațiuni!

Noi nu suntem în contra intereselor fiscoiului. Chiar înțelegem că statul are nevoie de infinite resurse financiare pentru a se reface și consolida. Inșă nu înțelegem, ca statul să ajungă la aceste resurse prin sfidarea celor mai elementare sentimente de dreptate și echitate ale populațiunei care alcătuește statul.

Sistemul arbitrar și autocrat schițat mai sus în raporturile financiare ale statului față cu cetățenii săi este propriu regimurilor absolutiste și oligarhice. Democrația adevărată înșă cere cruțarea, menajarea contribuabililor. Dacă populația trebuie să supoarte grelele sarcini fiscale, este interesul statului ca aceste sarcini să se prezinte mai ușoare prin o civilizată menajare a contribuabililor și prin eliminarea acelor avantajii arbitrar și nedrepte, cari produc resens și nemulțumire în populație, fără să aducă în schimb venituri reale statului.

Să nădăjduim că actualul guvern democrat, expresie fidelă a voinței națiunei susținătoare de stat, va apăra în legiurile viitoare mai cu efect interesele acestei națiuni, modificând și atenuând cât mai repede posibil dispozițiile nedrepte arătate mai sus.

Dr. Ioachim Tolciu, avocat în Cluj.

Reflexiuni asupra anului economic 1928

Dacă facem o reprivire asupra anului economic expirat, putem fixa aceleași constatări, ca în anii precedenți, remarcându-se și anul 1928 prin aceleași fenomene dezastruoase propășirii noastre economice. Iată o scurtă sinteză a vieții noastre economice: lipsa de capital, dobânzi încă destul de urcate, o stagnare în industrie și comerț din lipsa de afaceri, o recoltă slabă și ca urmare foamele în unele regiuni, iar drept corolar al stării generale a economiei națiionale, un buget deficitar. Din toate simptomele acestea se desprinde cu prisosință criza de producție și consumație, care imprimă o marcă specifică întregii noastre vieți economice a ultimului deceniu.

Răsboiul ne-a săcăuit; am pierdut utilajul agricol, s'au nimicit mijloacele principale de comunicație și s'a golit tezaurul statului. Eforturile cari le-am dat după răsboiu pentru refacerea economiei distruse nu au putut izbuti nici în zece ani, ca să putem ajunge într'o eră de ascendență considerabilă și să ne consolidăm perfect. Evoluția noastră pe teren economic e încă foarte lentă. Dovadă că bogățiile noastre materiale ce greu se sporesc ne servesc următoarele date statistice:

Capitalul societăților anonime s'a sporit:

în 1924	cu Lei	3,143.645,000	—
" 1925	" "	2,622.148,000	—
" 1926	" "	6,195.927,000	—
" 1927	" "	3,254.341,500	—
" 1928	" "	4,392.240,000	—

(E drept că aceste date nu ne prezintă o situație complexă, totuși ne pot servi de bază pentru afirmă-

rile noastre. E cert, că nici depozitele la bănci n'au crescut prea mult).

Motivul încetării evoluției economice nu se poate căuta numai în inclemența cerului privitor la agricultură, care a dat anul trecut rezultate sub mediocru, nici afirmările tuturor moralistilor că după războiu am început să consumăm mai mult și să muncim mai puțin, nu ne pot da explicații acceptabile.

Adevărul e că nu se prestează o muncă rațională. Astfel agricultura a rămas tot așa de primitivă, ca înainte de războiu; nu se întrebunțează metodele de cultură aplicate în statele de vest, cu ajutorul cărora se poate îndoi și întrei producția. Ca dovadă în ce stări rudimentare se află la noi agricultura, principala ramură economică a țării noastre, ne servesc următoarele date comparative:

Media producției la ha. este la

grâu	în Anglia:	2.212,	până când în România	840
orz	" "	1.910,	" " " "	750
ovăș	" "	1.860,	" " " "	700
secară	" "	1.750,	" " " "	770
cartofi	" "	14.000,	" " " "	8.650
sfeclă	" "	47.250,	" " " "	12.470

Pe teren industrial avem de a face cu o mulțime de industrii, create în umbra protecționismului vamal și ocrotite de o politică de industrializare forțată, lipsită de orice plan bine chibzuit. Curentul de concentrare și cartelare a industriei atât de practizate în vestul Europei, — care pe lângă majorarea producției, are de scop direct reducerea prețului de cost, — apoi metodele științifice de muncă (Taylorismul etc.) și repartiția rațională a muncii, nu au pătruns încă în în toată amploarea lor, la noi în țară.

Metodele vechi de producție trebuie abandonate și în locul lor să trecem și noi la mecanizarea vieții noastre economice prin aplicarea de metode raționale de muncă, căci numai așa putem arăta o evoluție, care să facă să se sporească avuțiile noastre.

Anul financiar 1928 a fost din punct de vedere al economiei politice generale slab, iar din punct de vedere al economiei private satisfăcător. Voju analiza mai jos ambele laturi ale problemei.

După o abundență de numerar, ce s'a remarcat în primul semestru al anului trecut, a apărut din nou demonul vieții noastre economice: criza de numerar, care bântuie și acuma. Foarte dificilă a fost piața financiară în ultimele două luni ale anului trecut, în special în Decembrie, când și cele mai mari bănci din capitală și provincie au sistat plasamentele noi, parte pentru a putea face față angajamentelor lor, parte pentru a-și acumula rezerve însemnate de casă în pragul încheierilor anuale. Criza de numerar s'a agravat și prin anumite momente de incertitudine, prin care trec băncile în vederea stabilizării atât de mult trâmbișată. Anume nu se știe ce atitudine vor avea depozenții în cazul stabilizării. S'a văzut în primăvară, când

suffla primul vânt al stabilizării, că deținătorii de capital, erau cuprinși de aceeași panică ca în timpul preschimbarii coroanelor; anume, doreau să-și prefacă cu orice preț capitalul bănesc în imobile și hârtii de valoare (adecă în valori reale) de teama — o teamă de altfel nejustificată — că vor pierde prin operația de stabilizare. Astfel am văzut în primăvara anului trecut cum s'a animat de mult târgul de imobile și ce hausse nemai pomenit de ani de zile, a înregistrat Bursa de valori din București. Natural, că tendința aceasta a fost efemeră, recăzând Bursa iarăși în vechia ei inerție, îndată ce au venit primele știri de eșuare ale împrumutului extern.

Criza de numerar nu a putut fi paralizată nici prin exportul de cereale, care a fost minimal de tot și nici prin deschiderea porților pe seama capitalului străin de noul guvern. De altfel urmează să vedem mai târziu roadele acestei măsurii a guvernului actual. La prea mult să nu ne așteptăm în privința aceasta, fiindcă Europa și-a pierdut după războiu rolul de financiar internațional, iar America observă încă o rezervă și chiar o neîncredere față de vechiul Continent.

Dobânzile, deși datorite atât intervenției repetite a Băncii Naționale pe lângă institutele particulare financiare, cât și nizuinței serioase a celor mai multe bănci, au scăzut în anul trecut în mod simțitor față de anii precedenți; totuși au fost destul de urcate pentru corpul anemic al economiei generale. Dobânzile, ce e drept au început să scadă încă la începutul anului expirat, înainte de a interveni mai riguros Banca Națională și pe lângă toată criza, care s'a ivit în a doua jumătate a anului, s'au menținut neschimbate la același nivel. Față de dobânzile de 22—28% din 1927, dobânzile de 14—20% din anul trecut au fost un rezultat frumos. Dar jărănimea noastră supraangajată și lovită de capriciile climaterice, iar comerțul și industria în starea lor de letargie din cauza crizei de consumație, nu au putut fi ajutate prea mult nici prin reducerea aceasta a dobânzilor.

Este de remarcat, că o tensiune financiară s'a observat pe la finea anului trecut și în celelalte țări ale Europei, ba chiar și în Statele Unite, ceea ce s'a evidențiat prin urcarea etalonului oficial și particular.

Insolența comerțului și industriei, precum și vechile păcate ale plasamentelor nelichidate s'au manifestat și în anul trecut în jena financiară, ba chiar prăbușirea unor institute financiare. Cu durere trebuie să constatăm că și la noi în Ardeal, chiar institute cu o tradiție reputată și cari erau în timpul de suferință al poporului nostru o citadelă a forței economice a românilor din Ardeal, s'au clătinat. Anul 1927 a fost un an de o încercare grea pentru multe institute, cari după războiu au inaugurat o politică greșită și abandonând vechile principii, s'au avântat în afaceri comerciale, necompatibile cu menirea și rolul unui institut serios financiar.

Institutele, cari au rămas credincioase tradiției lor au rezistat victorios greutăților vremii, înregistrând chiar și unele progrese remarcabile. Pe lângă toate, că dobânzile au scăzut în anul trecut băncile vor încheia și anul trecut de gestiune în general cu rezultate satisfăcătoare, deși la începutul anului s'a creat un spirit de temere între conducătorii multora dintre institutele noastre de seamă. E adevărat, că dobânda după plasamente a scăzut, dar deasemenea a scăzut și dobânda după depuneri. Diferența aceea de dobândă între plasamente și depuneri, care a fost în 1927 s'a menținut aproape în întregime și în anul trecut și până când aceasta va persista, băncile nu pot avea nici o temere de a-și vedea reduse beneficiile. Trebuie să recunoaștem, că băncile nu au motiv ca să se plângă, fiindcă lucrează și acum cu o rentabilitate, cu care nu se poate lăuda nici un ram economic din afară. (Vezi studiul lui L. D. Pătrășcanu: „Băncile și Beneficiile lor“). Chiar industria de petrol, cel mai de seamă ram de producție nu lucrează cu o rentabilitate mai mare de 10% (în 1927 au fost 114 întreprinderi de petrol, din cari 45 au avut un capital investit de circa 8 miliarde și au realizat un beneficiu de circa $\frac{3}{4}$ miliarde, — exact 9·17%; — 35 întreprinderi nu au realizat nici un câștig, 37 întreprinderi au avut investit un capital de 704 milioane Lei și au avut de îndurat o pierdere de 150 milioane Lei, deci 21·31% din capitalul investit).

De altminteri este o apariție curioasă în viața noastră economică, că atunci, când principalii factori economici au de suferit mai mult, băncile înregistrează beneficiile cele mai frumoase. Este fără îndoială o anomalie, fiindcă de obicei — într'o formație economică cu stări consolidate — bunăstarea și prosperarea factorilor interesați numai în mod indirect în procesul de producție este strâns legată de soarta factorilor interesați în mod direct, de factorii principali de producție, existând o ierarhie între acestea.

Trebuie însă să fixăm încă ceva, anume prin devaluarea monedei naționale, institutele financiare au avut mai mult de suferit și ca să-și poată menține tăria financiară la același nivel, cum a fost înainte de războiu, se impune o acumulare mai însemnată de rezerve. Ori aceasta nu ar fi posibilă, dacă rezultatele financiare ale băncilor nu ar fi mai mult ca mulțumitoare.

Rezultatele financiare, la multe bănci s'ar putea spori prin o colaborare mai strânsă, una cu alta, care s'ar putea atinge prin fuzionări, ca să-și poată reduce regia pe de o parte, iar pe de alta să-și întărească poziția morală pentru a atrage capitaluri cât de numeroase și pentru a fi bine pregătite pentru trecerea la bilanțul aur, odată cu înfăptuirea stabilizării.

Cluj.

Dr. Traian Nichiciu.

Situația

Până în prezent guvernul, contra nouilor sarcini impuse prin noul buget nu ne-a dat nici o despăgubire. Cu toate acestea activitatea vioaie ce se desvâlță în toate ministerele pentru îmbunătățirea vieții este urmărită de toate cercurile cu cea mai mare bunăvoință. Diferiți specialiști, industriali și comerciali și-au manifestat în timpul din urmă pe cale publicistică cea mai mare încredere în viitorul apropiat. Să dea Dumnezeu, ca așteptările mulțimei să fie satisfăcute din belșug.

Una dintre problemele de cari depind toate celelalte este împrumutul. Știrile lansate de ziare în săptămânile din urmă sunt foarte contradictorii și trăgănătoare. Au caracterul știrilor publicate în cursul tratativelor fostului regim. Din nici o parte nu se dă nimic precis, nimic pozitiv, ca omul să-și poată forma un punct de orientare. Nu se știe nimic ce s'a făcut și ce mai este de făcut. Este o mare întrebare dacă-i bine ca tratativele ce privesc problemele acestea — puse pe tapet de un an de zile și cari țin încordată atențiunea întregii vieți economice — să se țină mai departe în secret, dând ocaziune la diferite versiuni ce se lansează de multe-ori cu scop speculativ. Zilele acestea a apărut o știre, conform căreia guvernul ar fi cerut bancherilor un răspuns ferm și precis înainte de 15 Ian. crt. Acesta ar fi lucrul cel mai curat. Ori bancherii au de gând să ne dea bani și atunci după ce le-am împlinit toate dorințele nu știm de ce ne-ar mai purta cu vorba, ori nu au de gând să dea, și atunci să ne căutăm norocul în altă parte.

Cel mai mare dușman al împrumutului românesc este jocul de bursă, care în cursul anului trecut a cuprins cu o furie nebună piețele financiare din America. Toate disponibilitățile de numerar de acolo au fost bătute în acest joc. El s'a extins asupra tuturor claselor sociale de acolo și chiar și băncile cele mai serioase și conservative au început să facă bursă.

80% din transacțiunile bursei din New-York sunt de caracter speculativ. Însă pe lângă mirajul îmbogățirii peste noapte, care a angajat la joc atâta lume, proporțiunile fantastice ale jocului reoglinesc și gradul înalt de proprietate al economiei americane. Rapoartele caselor de expedițiuni postale sunt din cele mai favorabile. Ziarele economice sunt foarte optimiste și afirmă cu toată hotărârea că conjunctura încă nu a atins punctul culminant.

Din cauza acestor împrejurări de mai bine de $\frac{1}{2}$ an pe piața americană nu s'a putut plasa aproape nici un împrumut european, iar banul zilnic se încheie cu 12%.

Ca curiozitate, voi da unele date statistice asupra mișcării bursei din New-York:

In anul	1924	sau încheiat	250 mil. buc.
" "	1925/6	" "	450 " "
" "	1927	" "	550 " "
" "	1928	" "	900 " "

iar anul trecut în zile mai bune se făcea viriment zilnic de 500 mil. de dolari.

Pentru promovarea jocului bursa s'a provăzut cu tot felul de aranjamente tehnice.

Jocul în mare parte este dirijat de o asociație, condusă de trei speculanți mari, numită „Big-Den“. Aceasta și-a aranjat instalațiuni în toate centrele mari economice, având totodată și serviciu aeronautic. Toate

ştirile importante economice le verifică la fața locului prin organele lor. Înainte de a face vreo tranșă în orice hârtie își procură cele mai precise date asupra stării averii și proprietății acelei societăți.

Locurile în bursa din New-York sunt limitate și se pot vinde. În anul trecut s'a plătit pentru un astfel de loc și 600.000 Dolari.

Bursa noastră în timpul din urmă a arătat puțină fermitate, cu deosebire în hârtiile de dividend, fenomen, care ni se repetă în fiecare an pe vremea aceasta. Pe lângă dividendele cari ajung la plată deja din luna viitoare, a mai contribuit la urcarea cursurilor și credința generală că împrumutul se va face. Aceasta o dovedește faptul, că în ziua de 9 crt., lansându-se prin ziare și prin culisele bursei știrea, că împrumutul îl vom putea face numai prin Liga Națiunilor, cursurile au poficnit puțin.

Intre bancare au avut oarecare urcare:

Banca Națională	atingând cursul de	13.000
Banca Românească	" " "	1.200
Banca de scont	" " "	475
Banca Generală a Țării Rom	" " "	800

Deasemenea și petroliferele au fost mai susținute, venind cursuri mai bune de afară. Intre acestea urcare mai apreciabilă a avut România Petroliferă atingând 575. Cauza ar fi o tranșă încheiată între societate și străinătate.

Cele mai bine căutate au fost:

STB	atingând cursul de	1300 și
Reșița	" " "	970

Urcări mai mici au avut:

Mica până la 800, Creditul industrial până la 1100, Clădirea Românească până la 965.

Stagnare cam bălătoare la ochi are Letea fiindu-se la cursul de 1000 de mai multă vreme.

Rentele sunt susținute.

București.

Remizier.

Aplicarea legii de sporire a taxelor de timbru și impozitul proporțional pe acte

Cu începere dela 1 Ianuarie a. c. taxele de timbru și impozitele proporționale pe acte s'au sporit cu 20%, cu excepția taxelor de timbru mai mici de 1 Leu.

La taxele de timbru astfel sporite fracțiunile mai mici de 0.50 se vor socoti drept 0.50, iar fracțiunile ce trec de 0.50 drept 1 Leu, spre exemplu: un ordin de plată se timbra conform legii vechi cu 2 Lei, în urma legii de majorare ar trebui timbrată cu 2 Lei 40 bani, însă se completează la 2 Lei 50 bani; sau o cerere către autoritate se timbra cu 8 Lei, în urma sporirii ar trebui timbrată cu 9 Lei 60 bani, însă se completează la Lei 10.

Prin derogare dela dispozițiunile legii vechi (art. 31 și 14) taxa timbrului cât și impozitul proporțional se pot completa în momentul eliberării actului, sau redactării prin aplicare prin timbre mobile. Exemplu: pentru o creanță de 10.000 Lei trebuia un cambiu cu timbru de 25 Lei, conform legii de sporire, trebuie un timbru de 30 Lei, aceasta creanță de 10.000 Lei se poate emite și pe un cambiu cu timbru de 25 Lei, iar diferența de 5 Lei se va aplica prin un timbru mobil de 5 Lei în locul semnăturii și anulându-se prin semnătură.

În urma acestei legi de sporire la conturi curente, se va completa cambiile date pentru acoperirea contului.

Impunerea relațiilor dintre băncile din țară și străinătate.

Circulara Ministerului finanțelor Dir. Gen. a Contrib. Serv. Timbrului.

În circulara Nr. 57.381 din 25 Febr. 1928 vi s'a arătat că relațiile dintre bănci pot fi de trei feluri: credit, depozit și mandat. Vi s'a arătat totodată felul în care se impun relațiile dintre băncile din țară și cele din străinătate atunci când este vorba de relații de depozit.

Întru complectarea circularii mai sus menționate în special în ceea ce privește operațiunile dintre băncile din țară și cele din străinătate atunci când este vorba de relații de credit și de mandat se precizează:

1. Caracterul contului se stabilește după aceleași criterii menționate în sus zisa circulară.

2. Impozitul de 0.20% prevăzut de art. 14, al. C. se percepe și la creditele în cont curent (dacă nu sunt asigurate și prin alte acte supuse impozitului) acordate în valută străină de către băncile din străinătate băncilor sau bancherilor din țară.

Impozitul de 0.20% lovește soldul dela 30 Sept. 1928. La închiderile ulterioare se va taxa numai diferența cu care soldul maxim următor depășește soldul maxim taxat.

3. Creditele obținute de bănci și bancheri în străinătate pe bază de cambii (trate, bilete la ordin, scont de portofoliu etc.) dat fiindcă la aceste cambii se plătește impozitul prevăzut de art. 14, alin. 4, nu se mai taxează cu impozitul de 0.20% prevăzut de art. 14, alin. 6.

4. a) Soldurile creditoare în valută străină ale băncilor din străinătate provenind din dispozițiunile băncilor din țară asupra lor, ca de pildă emiteri de cekuri, ordine postale de plată, care prin urmare rezultă din executarea unui mandat, nu sunt supuse impozitului proporțional prevăzut de legea timbrului decât atunci, când aceste dispozițiuni sunt executate în virtutea unui credit acordat;

b) Creditele de curier în străinătate care trebuiesc acoperite în termenul zilelor de curier, adecă în termenul socotit până ce acoperirea ajunge în străinătate prin poștă, intră în categoria operațiunilor de mandat;

c) Soldurile creditoare care rezultă din utilizări provizorii și care se acoperă în termen de cel mult 45 zile intră și ele în categoria relațiilor de mandat și deci nu sunt scutite de impozitul de 0.20%.

Modul de percepere:

Impozitul de mai sus se va credita Ministerului de finanțe de către bănci într'un cont special ca și celelalte impozite pentru care s'a admis acest mod de percepere.

Suma creditată se va vărsa în interval de două luni dela data închiderii semestriale a conturilor respective, adecă la 1 Martie și 1 Septembrie ale fiecărui an.

Conform celor de mai sus, prin excepție impozitul datorat asupra creditelor în valută străină dela punerea în aplicare a legii timbrului și până la 30 Sept. 1928 se vor calcula numai pe baza soldurilor creditoare existente la 30 Sept. 1928 și se varsă la 31 Decembrie 1928.

Odată cu vărsarea impozitului băncile vor anexa și un borderou în dublu exemplar indicând cuantumul soldului la care se plătește impozitul pentru fiecare credit în parte.

Unul din borderouri vizat de administrația financiară va fi prezentat de către bănci comisiunilor speciale de impunerea veniturilor comerciale.

Aceste borderouri vizate de administrația financiară fac dovada achitărei impozitelor proporționale prevăzute de art. 14 legea timbrului la actele de creanță încheiate de bănci în străinătate și impozabile conform art. 111 legea timbrului. Prin prezentarea acestor borderouri comisiunile de impunere sunt descărcate de sancțiunile prevăzute de art. 74 legea timbrului și vor putea decide asupra scutirii de impozit mobilier de va fi cazul.

CRONICĂ.

Banca Națională și guvernul. Precum se anunță guvernul pregătește modificarea statutului Băncii Naționale după modelul băncii de emisiune engleză.

Cu modul acesta Banca Națională va deveni mai independentă față de stat.

Reforma a fost cerută de bancherii străini și ea a fost adoptată de toate statele cari au decretat stabilizarea monedelor.

Svonuri despre fuziuni. Se susține, în presă, tot mai mult știrea despre tratative de fuziune, ce sunt în curs între marile bănci din capitală: Banca Chrissoveloni și Banca de Credit Român deoparte și Banca Comercială Română și Banque Belge pour L'étranger, sucursala din București a băncii Société General Belgique, de altă parte.

Primele două bănci dispun, împreună, de un capital social de Lei 530 mil. și de fonduri de rezervă de Lei 334 mil. și sunt cointeresate mai ales la întreprinderi industriale.

Ultimele două mari bănci au capital de Lei 150 mil. și rezerve de Lei 40 mil. Se ocupă mai ales cu scontul și cu finanțări.

Apărarea deponenților. În Franța este în pregătire un proiect de lege pentru apărarea deponenților în contra exploatașunii. Proiectul prevede trei feluri de măsuri de apărare: controlul societăților pe acțiuni, reorganizarea pieței financiare și reglementarea profesiei de banchier.

Cursul Valorilor la București la 10 Ianuarie 1929.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	180—200
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	80—85
Scris Rurale	5	58 ¹ / ₂ —59
Scris Urb. București	5	56—56 ¹ / ₂
Scris Urb. Iași	5	55—55 ¹ / ₂
Comuna București	4	60—65
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	70—75
Imprumutul Național 1916	5	75 ¹ / ₂ —76 ¹ / ₂
Imprumutul Unirii 1919	—	65—66
Imprumutul Refacerii 1920	5	64—65
Renta împroprietărilor	5	58 ¹ / ₂ —59
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	140—150
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	90—95

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	12775—12800
Marmorosch Blank & Cie	500	1550—1560
Românească	500	1190—1200
„ pui	500	1030—1040
De Scont	500	480—490
Comerc. Română	500	2000—2200
Credit Român	500	1300—1320
Generală	500	810—820
Viticola	500	490—495
Comerț Craiova	500	975—1000
Com. Ital. și Rom.	500	825—850
Albina Sibiu	500	1100—1150
Carpaților	500	420—430
Franco-Română	500	360—380

ASIGURĂRI

Dacia-România	2000	7200—7300
Națională	500	1050—1100
Generală	500	2700—2750
Agricola	500	1150—1200
Steaua României	500	980—1000
Prevederea	200	600—625
Soc. Urania	1000	2000—2100

PETROLIFERE

Steaua Română	500	1800—1810
Astra Română	500	3150—3200
Speranța opt.	500	1350—1375
Speranța pui	500	800—820
Petrol Blok	500	380—390
Petrolul Rom. opt.	500	890—910
Petrolul Rom. (pui)	500	500—520
I. R. D. P. opt.	500	550—555
I. R. D. P. III vârs.	500	420—430
Concordia	250	1700—1720
Creditul Minier	500	1110—1120

DIFERITE SOCIETĂȚI

Reșița	500	950—960
C. Tramv. Buc.	500	1280—1300
Govora-Călimănești purtător	200	225—240
Govora-Călimănești nom.	200	225—240
Cartea Românească	500	415—430
Creditul Technic purt.	500	515—525
Creditul Technic nom.	500	515—525
Letea opt.	500	1010—1020
Clădirea Românească	500	950—960
Mica ex. cup.	500	820—830
Carpatina	500	1025—1075
Credit Industrial	1000	1080—1100

MONEDE EFECTIVE

Dolari	165.75—166.25
Sterline	807—810—
Lire	8.73—8.78
Cor. cehe	4.90—4.95
Franci francezi	6.57—6.60
Franci belgieni	4.60—4.70
Franci elvețieni	32.25—32.50
Mărci germane	39.50—39.75
Zloți	18.50—19—
Șilingi austr.	23.65—23.85
Pengő	29.00—29.25
Dinari	2.93—2.97
Leva	1.17—1.20
Drachme	2.09—2.12
Lire otomane	82.00—83—
Napoleon	645—655—

„INSOȚIREA DE CREDIT“ DANEȘ, jud. Târnava-mare

CONVOCARE.

În înțelesul Art. 20 din statute, membrii „INSOȚIRII DE CREDIT“ din Daneș, jud. Târnava-mare se invită la

a XIX-a adunare generală ordinară

ce se va ține la 2 Februarie 1929, ora 14, în sala lui Sebastian Constantin Nr. 67 din Daneș.

Ordinea de zi:

1. Bilanțul pe anul 1928 și raportul Consiliului de administrație despre gestiunea anului 1928.
2. Raportul Consiliului de cenzori despre mersul afacerilor și examinarea bilanțului.
3. Alegerea unui casier în înțelesul statutelor.
4. Alegerea suplintoare a Consiliului de administrație.
5. Alegerea suplintoare a Consiliului de cenzori.
6. Ridicarea capitalului de cvote.
7. Propuneri privitoare la împărțirea venitului curat de Lei 21.224.
8. Propuneri libere.

Activa.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1928.

Pasiva

	Lei	b.		Lei	b.
Casa în numărar	4.179	—	Capital de cvote	74.600	—
Accii la bănci	10.186	—	Fondul de rezervă	68.891	—
Depuneri la bănci	471.843	—	Depuneri spre fructificare	1.772.703	—
Imprumuturi	1.476.210	—	Interese anticipate	25.000	—
			Profit curat	21.224	—
	1.962.418	—		1.962.418	—

Debit.

Contul Pierdere și Profit.

Credit.

	Lei	b.		Lei	b.
Interese după depuneri	204.125	—	Interese dela imprumuturi	262.268	—
Impozit către stat	4.725	—	Interese dela depuneri la bănci	31.453	—
Imp. 10% la interesele de depuneri	19.126	—	Provizțiuni	4.238	—
Remunerașit	23.700	—			
Spese de administrare	24.357	—			
Porto postal	702	—			
Denit curat	21.224	—			
	297.959	—		27.959	—

Daneș, la 31 Decembrie 1928.

ss. Pompiliu E. Constantin, director executiv.

ss. Ioan Bendorjean, casier.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Ioan Tîlcea, 91 președinte

ss. Nicolae Tătar, vice-președinte

ss. Zaharie Cristea 77

ss. Iustin Medrea

ss. Sebastian Șoneriu

Subsemnatul Consiliu de cenzori, conturile prezente, le-am aflat în deplină regulă, exacte și în consonanță cu registrele institutului, purtate corect, deci Vă propunem a da absolutoriu, atât Consiliului de administrație, cât și Consiliului de cenzori.

Daneș, la 4 Ianuarie 1929.

CONSILIUL DE CENZORI:

ss. Ambrosie Câmpean, președinte

ss. Dr. Marie Holom

ss. Ioan Bendorjean

ss. Nicolae Tîlcea 64

ss. Nicolae Constantin 59

ss. Ambrosie Cristea 340

ss. George Dop 75